

**PHYSICAL CULTURE AND SPORT AS A MEANS OF SOCIALIZATION OF YOUTH
AND INTEGRATION INTO THE SOCIO-CULTURAL SPACE**

**ФІЗИЧНА КУЛЬТУРА І СПОРТ ЯК ЗАСІБ СОЦІАЛІЗАЦІЇ МОЛОДІ ТА
ІНТЕГРАЦІЇ У СОЦІОКУЛЬТУРНИЙ ПРОСТІР**

Ася Рубан

кандидат педагогічних наук

E-mail: ruban_ak@ukr.net

ORCID: 0000-0003-0427-3551

Ізмаїльський державний гуманітарний
університет, Україна

Asia Ruban

PhD of Pedagogical Sciences

E-mail: ruban_ak@ukr.net

ORCID: 0000-0003-0427-3551

Izmail State University of Humanities,
Ukraine

ABSTRACT

The problem of socialization of the modern student's personality by means of physical education and sports, the formation of a value attitude to a healthy lifestyle is relevant today, since physical culture and sports are one of the most important social phenomena that permeate all levels of modern society, having a wide impact on all spheres of life of Ukrainian youth. The article is devoted to the study of physical culture as an effective factor in the socialization of the student's personality. The aspects of awareness of physical culture as a social and individual value, one of the means of socialization, as it can be an important impetus for the identification and mobilization of reserves for the development of physical culture, the emergence of new trends in the formation of public consciousness and personal motivations that contribute to the active development of the values of physical culture by society and the individual are revealed. The experience of teachers in the purposeful use of physical culture and sports for the improvement and correction of relationships between people that are intensively transforming and leading to the modification of the life world of the individual is summarized. The role of physical culture and sports in the socialization of young people in modern Ukrainian society is analyzed; the attitude of young people to physical culture and sports, the level of their involvement as a special socio-demographic group is considered. The results of empirical research on establishing the level of promotion of physical culture and sports on the development of interpersonal relations in the student environment are presented. It is established that the physical and sports components of human culture play a decisive role in the formation of students' values, their socialization in society, which, according to the author of the article, should be considered as: one of the decisive factors in the socialization of the modern student.

Key words: socialization, physical culture, physical education, health, socialization process, personality, value orientations.

Постановка проблеми. Сучасне українське суспільство характеризується динамічними змінами у, політичному, соціально-економічному, суспільному і культурному житті. Перехід до ринкової економіки, а також переважання абсолютно нових соціально-моральних суспільних пріоритетів вимагають на сьогоднішній день адекватних змін у змісті роботи закладів вищої освіти нашої країни.

Новоявлені студенти (колишні школярі), вступивши до закладу вищої освіти (далі – ЗВО), потрапляють у зовсім нове для себе середовище, яке характеризується інтенсифікацією навчально-виховного процесу та наукової діяльності. Останні роки (з

певних причин) у студентів спостерігається погіршення стану здоров'я (Б. Іваськів, Н. Крайнян, О. Сабіров, Ю. Степанюк). Зростання захворюваності студентів відбувається на тлі зниження загального рівня їх фізичного розвитку та фізичної активності на фоні освітніх, навчальних та технічних обмежень. Тому важливим постає питання раціональної організації навчально-виховного процесу, що дозволяє активізувати резервні можливості студента, а також підвищити їх психологічну стійкість до проблем, котрі виникають у новому соціальному середовищі, сприяючи різнобічному вдосконаленню особистості студента та адаптації до нового способу життя.

Актуальність дослідження. Фізична культура і спортивна діяльність, як суб'єкт педагогічної діяльності в рамках навчально-виховного процесу в ЗВО, реалізує необхідні функції соціалізації провідних якостей особистості, що сприяють прагненню до досконалості, вмінню діяти в команді, до змагальної діяльності, вмінню зберігати власну індивідуальність у групі, орієнтації на високі етичні та естетичні стандарти у діяльності та спілкуванні, оцінці подій, що відбуваються.

Фізична культура представлена в закладах вищої освіти як сукупність фахових навчальних дисциплін, що сприяють всебічному гармонійному розвитку особистості. Основні завдання: зміцнення здоров'я студентів, удосконалення функціонального стану та фізичної підготовленості організму студента, а також розвиток, корекція та вдосконалення морально-вольової сфери особистості майбутнього фахівця. У змісті дисциплін фахової підготовки студентів Ізмаїльського державного гуманітарного університету спеціальностей 014 Середня освіта: фізична культура та 017 Фізична культура і спорт особлива увага приділяється забезпеченню індивідуальної траєкторії фахової підготовки фахівця з фізичної культури; впровадженню майбутнім фахівцем практичного аспекту компетентісного, діяльнісного, проблемного й індивідуального підходів до навчання з використанням засобів фізичної культури.

Фізичне виховання і спортивна діяльність спрямовані на гармонійний розвиток організму, зміцнення здоров'я та виховання фізичних якостей. Це унікальний «вид виховання», який здійснює свій вплив на організм. Зазначимо, що фізичний розвиток особистості спрямований на біологічну сторону людини, яка стосується всіх людей, відповідаючи на подвійну потребу: індивідуальну; суспільну, тобто, стан здоров'я людського організму, його нормальний розвиток, продовження людського життя.

До того ж, у системі цінностей суспільства біологічне здоров'я є однією з життєвих цінностей, яка перетинається з природним здоров'ям та психічним здоров'ям людини. Через цю подвійну необхідність фізичне і спортивне виховання є спадково і екологічно обумовленим. Система фізичного і спортивного виховання включає: шкільне фізичне і спортивне виховання; військове фізичне і спортивне виховання; профілактичне або лікувальне фізичне і спортивне виховання; медичне фізичне і спортивне виховання тощо. Цей вимір освіти спрямований на зміцненні здоров'я і фізичної підготовленості організму; тренуванні і розвитку основних рухових навичок і фізичних якостей руху: сили, витривалості, швидкості, вправності; тренуванні і розвитку рис волі і характеру: почуття справедливості, сміливості, самоконтролю, чесності і т.д.; тренуванні і розвитку навичок здоров'я і гігієни.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. У наукових дослідженнях з питань філософії спорту часто йдеться про гуманістичних витоків спортивної діяльності, автори пов'язують людину та її можливості з етичною, естетичною та інтелектуальною культурою в процесі соціалізації сучасного суспільства (Л. Апціаурі, Д. Жуков, М. Мінц, А. Твеліна).

Розуміння соціалізації як процесу активного становлення особистості набуває в епоху науково-технічного прогресу своєрідних рис: зміна й ускладнення критеріїв соціальної

зрілості та інститутів соціалізації, відносини всіх видів і форм виховання, зміна характеру відносин між поколіннями тощо.

Серед педагогічних та філософсько-соціологічних напрацювань, можна виокремити як ті, що безпосередньо присвячені проблемі розвитку особистості (Б. Ананьєв, Л. Буєва, В. Гончаров, І. Котова, А. Корольков, Ф. Мінюшев, В. Столяров, Т. Тугарінова, І. Шиян та інші), так і ті, котрі з аспектів педагогічного, культурологічного та соціологічного розкривають специфіку становлення фізичної культури як соціального явища, як чинника виховання особистості (І. Биховська, М. Видрін, І. Лубишева, В. Лук'яненко, Л. Матвеев, А. Мільштейн, Г. Соловйов, В. Столяров та ін.).

Фізична культура – ціннісна категорія особистості в останні і є однією з основних ієрархій потреб людини. При цьому доцільно враховувати ставлення людини до фізичної культури як до потреби і як до засобу задоволення інших культурних потреб, завдяки чому в ній формуються різні духовні та матеріальні групи цінностей, узгоджуються з її основними напрямками і є відображенням духовної та фізичної сутності особистості.

Отже, **мета** статті полягає у розгляді процесу соціалізації молоді через призму засобів фізичної культури і спорту як одних з провідних компонентів соціалізації студентської молоді у сучасному освітньому середовищі.

Виклад основного матеріалу дослідження. Соціальна зрілість, як показала багаторічна практика підготовки фахівців, формується та розвивається у студентів завдяки цілеспрямованому впливу комплексу теоретичних та практичних занять (у тому числі й занять фізичною культурою та спортом) у процесі освоєння обраної професії (Остапчук, Котловий, 2017).

Нагадаємо, що соціалізація – це процес, з якого індивідом засвоюються основні елементи культури: символи, смисли, цінності, норми. У ході цього процесу зароджується процес формування соціальних якостей, умінь та навичок, внаслідок чого людина стає дієздатним учасником соціальної взаємодії. Соціалізація не зупиняється на якомусь певному етапі, вона триває протягом усього життя і відбувається в умовах як стихійної, так і цілеспрямованої взаємодії людини з середовищем (Фурдуй, Ніфака, 2018).

Студентська група – це складний соціальний організм, у якому соціально-психологічні явища, що виникають у результаті безпосереднього спілкування, перебувають у взаємозв'язку та постійному русі. Ефективне функціонування студентської спільноти залежить від таких соціально-психологічних явищ: взаємні вимоги та оцінки, самоствердження, суперництво та змагання, взаєморозуміння, співпереживання та співчуття, навіювання та наслідування, колективний настрій, колективні традиції (Боднар, Хома, 2018).

Саме фізична культура та спортивна діяльність у ЗВО виступають не лише як сфера прояву творчості та соціальної активності сучасної молоді, а й одним із суттєвих факторів, що сприяють формуванню активного початку особи (особливо у новому вузівському середовищі). По відношенню до особистості студента соціалізація – це процес, що дозволяє студенту знайти своє місце у суспільстві.

Особливу роль системі соціалізації молоді відіграє спорт, як унікальний соціальний інститут розвитку, освоєння і поширення культури рухової активності людини. Спорт зазвичай пов'язують із суперництвом, змагальністю: саме змагальна діяльність, і навіть підготовка до неї зазвичай розглядаються дослідниками як основних ознак, які відрізняють спорт з інших соціальних феноменів (Власова, 2016).

Сьогодні спорт функціонує як особливий соціальний інститут, що має власну національну та міжнародну структуру, специфічну матеріальну базу, професійні кадри, особливу систему та принципи навчання та тренування. Основними показниками спорту та спортивної діяльності є результати та їх порівняння у змаганнях, однак зводити до того, що

спорт має на меті, виключно, досягнення високих результатів все ж таки не зовсім коректно. Оскільки для спорту як соціального інституту характерна не тільки функція змагання, але також і оздоровчо-рекреативні, евристичні, економічні, естетичні, видовищні функції, властиві спорту як соціокультурному явищу, що надає широкий і різнобічний вплив на різні сфери суспільного життя.

Поряд із тим, що під час спортивної соціалізації (соціалізації через спорт) людина, яка займається спортом, пристосовується до виконання соціальних ролей поза спортом і вироблення не тільки спортивних, а й ширших ціннісних орієнтацій до дійсності. Проведені дослідження способу життя різних груп учнів середніх шкіл свідчать, що для групи осіб, які систематично займаються спортом, характерні успішніша адаптація до умов навколишнього соціального середовища, формування самосвідомості, підвищення їхнього престижу серед однолітків (Асаулюк, 2021).

Зазначимо, що спорт як соціальний інститут відіграє досить важливу роль у процесі соціалізації сучасної студентської молоді. У суспільній свідомості загалом і свідомості представників молоді як особливої соціально-демографічної групи дедалі міцніше вкорінюються цінності фізичної культури і спорту.

Не викликає сумнівів той факт, що характер функціонування спорту як засобу соціалізації молоді перебуває у прямій залежності від державної політики у сфері фізичної культури і спорту, наявності відповідної інфраструктури та умов для систематичних занять спортом. На відміну від періоду 1990-х рр., позначеного розпадом спортивної інфраструктури та різким зниженням частки населення, що займається спортом, сучасний етап розвитку нашої країни характеризується збільшенням кількості спортивних споруд різних видів, а також кількості громадян, які постійно займаються фізичною культурою і спортом.

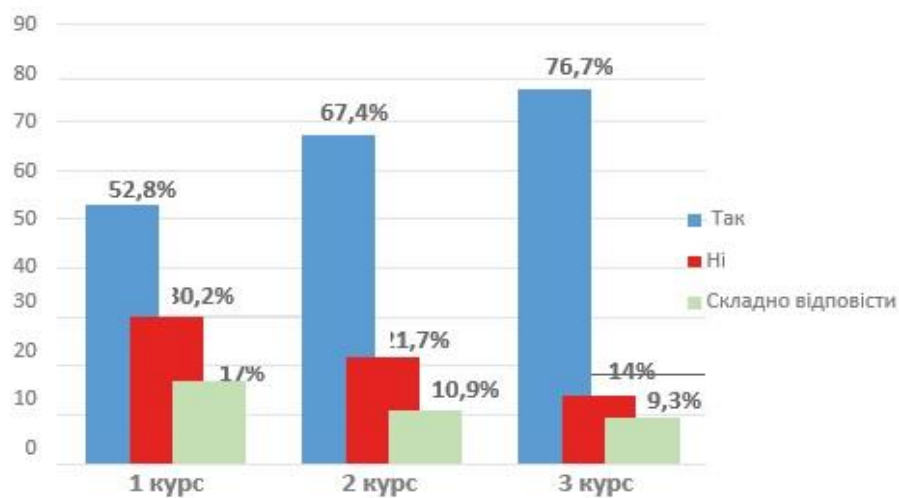
Практична реалізація державних програм, які покликані залучати до занять фізкультурою і спортом представників різних груп населення, зокрема молоді, передбачає здійснення відповідного виховного впливу на цих індивідів і, насамперед, фізичне і спортивне виховання молоді та підлітків. Ефективна система фізичного і спортивного виховання становить цілеспрямовану державну підтримку інститутів сім'ї, фізичної культури і спорту, модернізацію фізкультурно-спортивної освіти населення, яку в ідеалі має бути організовано в такий спосіб, щоб систематичні заняття фізкультурою та спортом молоді та представникам інших вікових груп здійснювали впродовж усього життя, а не завершували на підлітковій чи юнацькій стадії (як зазначалося вище, нині кількість молодих людей, які активно займаються спортом, знижується вже в старших класах середньої школи) (Мінц, Твеліна, 2017).

Соціалізуючий та виховний вплив фізичної культури та спорту на міжособистісні стосунки сучасних студентів є багатограним: по-перше, це цілеспрямований, свідомий, систематичний процес впливу зовнішнього впливу на розвиток особистості студента з метою зміни його психологічної, динамічної, функціональної структури особистості та вироблення у неї стійких механізмів свідомості, відносин та поведінки; по-друге, це систематичний процес впливу на особистість студента та послідовне наближення до оптимального ступеня розвитку всієї системи її якостей, що виявляються на практиці та характеризують сформовану особистість (Сіренко, Куречко, Павлишин, 2019).

Проблема соціалізації студентів особливо гостро проявляється на першому курсі їх навчання. Абсолютно нові умови режиму життєдіяльності та новий колектив ускладнюють процес адаптації до навчання у виші. Тому, на наш погляд, саме заняття фізичною культурою та спортом у ВНЗ допомагають та сприяють не тільки розвитку правильних міжособистісних відносин та соціалізації серед першокурсників, а й зміцненню здоров'я, підвищенню розумової та фізичної працездатності.

З метою встановлення рівня сприяння фізичної культури та спорту на розвиток міжособистісних відносин у студентському середовищі ми провели анкетування серед студентів I-III курсу педагогічного факультету (спеціальності 014 Середня освіта: фізична культура та 017 Фізична культура і спорт) Ізмаїльського державного гуманітарного університету (діаграма 1).

Зазначимо, що більшість студентів дали позитивну відповідь, адже, на їх думку, заняття спортом сприяють розвитку міжособистісних відносин у колективі та студентському середовищі в цілому. Також спостерігається позитивна динаміка відповідей «Так, сприяють» від I до III курсу навчання. Отже, саме через заняття спортом відбувається співпраця, налагодження контакту у більш невимушеній обстановці (підсилюється рівень соціалізації). Більшість студентів сприймають важливість фізичної культури та спорту для власного здоров'я, дотримання здорового способу життя.

Діаграма 1. Чи сприяють заняття з фізичної культури розвитку міжособистісних відносин у студентському середовищі?

У результаті теоретико-методичного аналізу літератури з даної проблематики нами були виділені наступні змістовні компоненти соціалізації студентів за допомогою фізичної культури і спорту в ЗВО:

- соціальна адаптація студентів першого та другого курсів до складнощів та протиріч навчально-виховного процесу в ЗВО за умови комплексної співпраці та взаємодії специфіки методів та організаційних форм фізичного та індивідуально-ціннісного виховання особистості студента (спілкування та співробітництво, як оптимізації міжіндивідуальних зв'язків студентів у колективі). У ВНЗ основною формою фізкультурної діяльності, яка більшою мірою впливає на ступінь соціалізації, звичайно ж, є навчальні заняття та заняття у спортивних секціях;

- цілеспрямоване включення студентів до різних видів професійної та соціокультурної роботи (фізкультурна, здоров'язберігаюча, спільна фізкультурно-спортивна діяльність). Тут найбільш оптимально підходять командні види діяльності із застосуванням ігрового методу: естафети, рухливі ігри (волейбол, баскетбол, настільний теніс, бадмінтон), спільне виконання комплексів вправ, терренкур пересіченою місцевістю тощо). Гра супроводжується підвищеним емоційним тлом, сприятливою психологічною атмосферою, що сприяє різнобічному розвитку як міжособистісних, а й міжгрупових відносин. Колектив починає функціонувати як єдиний «організм» (Яворська, 2020).

Вкрай важливою частиною педагогічної роботи з соціалізації студентів засобами фізичної культури і спорту є спеціальна мотивація морально-вольового особистісного комплексу кожного студента на навчальних та позанавчальних заняттях: мотив фізичного вдосконалення, групова, командна солідарність, дружня взаємодопомога та взаємодія, спортивно-змагальний мотив. Навчально-тренувальний процес та індивідуальна робота зі студентами засобами фізичного виховання сприяли зміні якості соціалізації, що виражається у:

- позитивну динаміку показників фізичної підготовленості та функціонального стану організму студентів; покращення оцінок з предметів спеціальності;
- підвищення самооцінки у студентів, правильному та осмисленому характері спілкування з однокурсниками з навчальної групи та педагогами;
- рідкісних перепустках практичних занять з фізичної культури, позитивних змін ставлення до громадської та фізкультурно-масової роботи у вузі;
- розвитку почуття відповідальності та усвідомлення необхідності обов'язковості відвідування навчальних занять, появу впевненості у своїх силах та перспективах на майбутнє.

Очевидним є те, що фізична культура особистості, як результат виховання та професійної підготовки, проявляється у відношенні людини до свого здоров'я, фізичних можливостей та здібностей, у способі життя та професійної діяльності. Вона постає у єдності знань, переконань, ціннісних орієнтацій та їх практичному втіленні (Баштовенко, Голуб, Замашкіна, 2019).

Висновок. Безперечно, фізична культура і спорт сприяють соціалізації людей, а соціалізації в спортивній взаємодії можна сприяти лише тоді, коли на перший план висуваються моральні якості. Засвоєні установки, навички та правила можуть бути перенесені в будь-яку іншу соціальну сферу і бути адаптовані до специфіки будь-якого іншого виміру соціальних інститутів.

Спорт вважається важливим у формуванні особистості, оцінюється як соціалізуючий фактор, що набуває все більшого значення в сучасному суспільстві. Як біологічний розвиток, так і психологічні риси, сформовані в процесі соціалізації, продовжуються протягом усього життя в міру того, як додаються і виконуються нові соціальні ролі та засвоюється новий досвід. Якщо засвоєння того чи іншого з цих завдань розвитку не вдається, виникає низка негативних наслідків, включаючи соціальну дезадаптацію, підвищену тривожність, соціальне несхвалення та нездатність виконувати інші завдання. Ефекти соціалізації через спорт та фізичну активність Соціалізація через спорт однаково спрямована як на окрему особу, так і на групу. Індивідуальна соціалізація досягається тоді, коли людина засвоює установки, цінності, концепції або моделі поведінки, характерні для спортивної групи або спільноти, з метою адаптації та інтеграції. Групова соціалізація, розширюючи кількість осіб, які займаються спортом, сприяє розвитку видів спорту, а отже, і системи в цілому. Соціалізація через спорт означає ступінь, до якого ставлення, цінності, навички та правила, засвоєні в спорті, переносяться та проявляються в інших соціальних сферах. Діти та молодь є основними бенефіціарами фізичного виховання та спорту. Раннє дитинство – це період, коли фізична активність має життєво важливе значення для соціалізації. На ранньому етапі життя дитина чутлива до пізнавального і морального розвитку, вона бере на себе різні ролі, дізнається, що вона відрізняється від інших і, перш за все, вчиться будувати відносини з оточуючими.

Підсумовуючи вищевикладене, можна зазначити наступне:

- заняття з фізичної культури та спорту відрізняються високим рівнем міжособистісної взаємодії, створюють більш сприятливі умови для набуття студентами необхідного рівня соціалізації (психолого-педагогічного досвіду, колективної взаємодії);

- ігрові форми фізкультурної діяльності, а також види спорту сприяють формуванню соціально значущих якостей особистості, що визначають вияв студентами предметно-практичної та комунікативної включеності до розв'язання загальноколективних завдань;
- спільна фізкультурно-спортивна діяльність не тільки сприяє соціалізації студентської молоді, але й ефективніше вирішує завдання щодо підвищення індивідуального рівня фізичної підготовленості студентів, удосконалення їхнього професійного становлення.

Продуктивність соціалізації через заняття фізичною культурою здебільшого залежить від того, наскільки цінності спорту збігаються з цінностями суспільства та особистості. Це дозволяє особистості знаходити щось спільне з різними людьми, які надалі полегшують їхнє спілкування та мають одне до одного. Загальновідомо, що спорт акумулює основні цінності суспільства. Визначаючи рівень соціалізації студентів, хочемо відзначити безперечну істину: фізична культура, спорт та ЗОЖ впливають на мислення, свідомість, вчинки та поведінку людей. У зв'язку з цим їх можна розглядати як національну ідею, що об'єднує суспільство в ім'я його процвітання та розвитку.

ДЖЕРЕЛА І ЛІТЕРАТУРА

Асаулюк І. Взаємодія закладів загальної середньої освіти та сім'ї в аспекті організації фізичного виховання. *Фізична культура, спорт та здоров'я нації. Збірник наукових праць*. 2021. Випуск 11 (30). С. 6-15.

Баштовенко О. А., Голуб Л. О., Замашкіна О. Д. та ін. Соціалізація студентської молоді засобами фізичної культури. Полтава. ПНПУ імені В. Г. Короленка, 2019. 222 с.

Боднар Я.Б., Хома О. Формування мотивації студентів до рухової активності. *Інноваційні підходи до фізичного виховання і спорту студентської молоді*. Матеріали четвертого регіонального науково-методичний семінару. Тернопіль: В-во СМТ «ТАЙП», 2018. С. 8-13.

Власова Н.Ф. Сфера фізичної культури та спорту як соціальна система. *Вісник НТУУ «КПІ» Політологія. Соціологія. Право*. 2016. Випуск 3/4. (31-32). С. 49-57.

Мінц М.О., Твеліна А.О. Філософія спорту. *Наукові праці. Педагогіка*. 2017. Випуск 291. Том 303. С. 49-51

Остапчук О.Л., Котловий С.А. Методичні рекомендації до курсу «Соціалізація особистості». Житомир: Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2017. 48 с.

Сіренко Р.Р., Куречко Г.П., Павлишин О.Ф. Соціалізація молоді України в сфері масового спорту. *«Молодий вчений»* № 4.1 (68.1). 2019. С. 32-35.

Фурдуй С.Б., Ніфака Я.М. Роль фізичної культури в процесі соціалізації студентської молоді. *Молодий вчений*. 2018. № 1 (53). С. 395-399.

Яворська Т. Методика формування здорового способу життя студентської молоді. *Біологічні дослідження. Збірник наукових праць*. Житомир, 2020. С. 474-476.

REFERENCES

Asauliuk I. (2021). Vzaiemodiia zakladiv zahalnoi serednoi osvity ta simi v aspekti orhanizatsii fizychnoho vykhovannia. *Fizychna kultura, sport ta zdorovia natsii. Zbirnyk naukovykh prats*. Vypusk 11 (30). P. 6-15. [in Ukrainian].

Bashtovenko O. A., Holub L. O, Zamashkina O. D. ta in. (2019). Sotsializatsiia studentskoi molodi zasobamy fizychnoi kultury. Poltava. PNPU imeni V. H. Korolenka. 222 p. [in Ukrainian].

Bodnar Ya.B., Khoma O. (2018). Formuvannia motyvatsii studentiv do rukhovoï aktyvnosti. *Innovatsiini pidkhody do fizychnoho vykhovannia i sportu studentskoi molodi*. Materialy chetvertoho rehionalnoho naukovy-metodychnyi seminaru. Ternopil: V-vo SMT «TAIP». P. 8-13.

Furdui S.B., Nifaka Ya.M. (2018). Rol fizychnoi kultury v protsesi sotsializatsii studentskoi molodi. *Molodyi vchenyi*. № 1 (53). Sichen. P. 395-399. [in Ukrainian].

Mints M.O., Tvielina A.O. (2017). Filosofiia sportu. *Naukovi pratsi. Pedahohika*. Vypusk 291. Tom 303. P. 49-51. [in Ukrainian].

Ostapchuk O.L., Kotlovyi S.A. (2017). Methodychni rekomendatsii do kursu «Sotsializatsiia osobystosti». Zhytomyr: Vyd-vo ZhDU im. I. Franka. 48 p. [in Ukrainian].

Sirenko R.R., Kurechko H.P., Pavlyshyn O.F. (2019). Sotsializatsiia molodi Ukrainy v sferi masovoho sportu. *Molodyi vchenyi*. № 4.1 (68.1). P. 32-35. [in Ukrainian].

Vlasova N.F. (2016). Sfera fizychnoi kulutry ta sportu yak sotsialna systema. *Visnyk NTUU «KPI» Politolohiia. Sotsiolohiia. Pravo*. Vypusk 3/4. (31-32). P. 49-57. [in Ukrainian].

Yavorska T. (2020). Metodyka formuvannia zdorovoho sposobu zhyttia studentskoi molodi. *Biologichni doslidzhennia. Zbirnyk naukovykh prats*. Zhytomyr. P. 474-476. [in Ukrainian].

АНОТАЦІЯ

Актуальною сьогодні є проблема соціалізації особистості сучасного студента засобами фізичного виховання і спорту, формування ціннісного ставлення до здорового способу життя, оскільки фізична культура і спорт є одними із найважливіших соціальних феноменів, котрі пронизують всі рівні сучасного соціуму, здійснюючи широкий вплив на всі сфери життєдіяльності української молоді. Стаття присвячена дослідженню фізичної культури, як дієвого чинника соціалізації особистості студента. Розкрито аспекти усвідомлення фізичної культури, як суспільної та індивідуальної цінності, одного із за-собів соціалізації, так як саме по собі може стати важливим імпульсом для виявлення і мобілізації резервів розвитку фізичної культури, появи нових тенденцій у формуванні суспільної свідомості і особистісних мотивацій, які сприяють активному освоєнню цінностей фізичної культури суспільством і особистістю. Узагальнено досвід роботи викладачів у цілеспрямованому використанні засобів фізичної культури і спорту для вдосконалення і корекції взаємозв'язків між людьми, що інтенсивно трансформуються і ведуть до модифікації життєвого світу особистості. Проаналізовано роль фізичної культури і спорту в соціалізації молоді в сучасному українському суспільстві; розглянуто ставлення молоді до фізичної культури і спорту, рівень їхньої залученості як особливої соціально-демографічної групи. Представлено результати емпіричного дослідження зі встановлення рівня сприяння фізичної культури та спорту на розвиток міжособистісних відносин у студентському середовищі. Встановлено, що фізична і спортивна складові загальнолюдської культури, відіграють визначальну роль у формуванні ціннісних орієнтирів студентів, соціалізації їх в суспільстві, що, на думку автора статті, необхідно розглядати в якості: одного з вирішальних факторів соціалізації особистості сучасного студента.

Ключові слова: соціалізація, фізична культура, фізичне виховання, здоров'я, процес соціалізації, особистість, ціннісні орієнтації.